

1998 fíggjarligt metár

Tann góði fiskiskapurin og framúr góðu fiskaprisirnir hava gjørt sítt til, at 1998 gjørdist fíggjarligt metár í Føroyum. Fíggjarmálastýrið roknar nú við einum yvirskotið uppá góðar 400 mió. krónur

JOHN JOHANNESSEN

Ikki varð roknað við, at yvirskotið hjá landskassanum fór at verða so ógvusligt, tá fíggjarløgtingslógin fyrri 1998 varð gjørd. Fíggjarløgtingslógini varð yvirskotið fyrri 1998 met til 45,6 milliónir krónur. Men hendan metingin var skeiv. Eftir at uppgjørt er, verður met, at yvirskotið fyrri 1998 hjá landskassanum liggur um einar 400 milliónir.

Góðir fiskaprisir

Ein av orsøkunum til yvirskotið, og helst tann størsta, eru teir góðu fiskaprisirnir í 1998. Hesir hava gjørt, at útflutningsvirðið hjá Føroyum í 1998 var 2.815 mió. kr. móti 2.479 mió. kr. í 1997.

Fiskaprisirnir hava gjørt, at føroyingar hava fingið meira pening um hendi í 1998, og tiskil hækkaði innflutningsvirðið í 1998 eisini sammett við 1997. Í 1997 fluttu føroyingar inn fyrri eitt virði á 2.243 mió. kr. og í 1998 varð innflutt fyrri 2.375 mió kr., og er hetta ein hækking á umleið 5 prosent.

Men sjálvt um innflutningsvirðið er hækkað saman við útflutningsvirðinum, so

hefur útflutningsvirðið munin, og tí høvdu vit í 1998 ein positiv handilssjávna á 440 mió. kr.

Góði fiskiskapurin og góðu fiskaprisirnir í 1998 fóru eisini við sær, at minni peningur varð nýttur til inntøkur hjá sjómönnum. Í 1998 vóru 75 milliónir settar av til inntøkur hjá sjómönnum, men bert 45 milliónir vóru nýttar av hesari jättan.

Góð avtala við danir

Rentuútreiðslurnar hjá landsstýrinum minkaðu nógv í 1998. Orsøkin til hesa minking var tann, at landsstýrið samráðið seg til eina avtalu við danir um, at gjalda eina fasta rentu á 5 prosent um árið av einari restskuld á umleið 4 mia. krónur, í staðin fyrri at gjalda 7 prosent um árið av einari restskuld á umleið 5,6 milliarðir krónur í fíggjarlógini fyrri 1998.

Hetta hevur havt við sær, at størsta beinleiðis minkingin í útreiðslum landsstýrisins eru rentuútreiðslurnar.

Í fíggjarløgtingslógini fyrri 1998 vóru rentuútreiðslurnar mettar til 367,5 mió. kr., men eftir avtaluna við danir komu rentuú-

treiðslurnar heilt niður á 267,7 mió kr., og er hetta ein minking á 27,16 prosent.

Dýr fyrisiting

Útreiðslurnar av lógmansfyrisitingini vóru í lógtingsfíggjarlógini mettar til 35,5 mió kr., men hendan metingin helt ikki. Veruleikin gjørdist, at útreiðslurnar av lógmansfyrisitingini í 1998 vuku til 52,3 mió kr. Hetta er ein munur upp á 16,7 mió. kr., ið svarar til 47,1 prosent.

Ógvusligu útreiðslurnar á lógmannsskrivstovuini skyldast eykútreiðslum í sambandi við bankamálið. Harafturat liggja sjálfstýrismál undir sama útreiðsluokki, og okkum øllum kunnugt er nógv orka lögð í júst hetta mál seinastu tíðina.

Í fíggjarlógini fyrri 1999 koma sjálfstýrismál ikki undir útreiðslurnar hjá lógmansfyrisitingini, tí tá fáa landsstýrismáðurin í sjálfstýrismálum og landsstýrismáðurin í oljumálum hvør sína egnu grein í fíggjarlógini.

Halda aftur

Landsstýrismáðurin í fíggjarmálum sigur í frágreiðing

Í Tinganesi kunnu fólk fegnast um, at tað í seinastuni rættuliga er farið at ganga framá við føroyskabúskapinum.

síni, at sjálvt um yvirskotið á fíggjarlógini í løuni er stórt, so verður framvegis hildið aftur við nýggjum ilögum. Hann sigur, at landsstýrið framyvir hevur ætlanir um at reka ein varnars búskaparpolitikk, soleiðis at tættast verður í tá virksemd er stórt í privatu vinnuni og at slakað verður í, tá

virksemd í privatu vinnuni er lítið.

Landsstýrismáðurin vísir á, at seinastu tíðina hevur búskaparligi vøksturin í samfelagnum sæst aftur í øktum virksemd í privatu vinnuni. Hann heldur, at um búskaparligi vøksturin heldur fram við somu ferð, kann gerast neyðugt við búskap-

arligum tiltøkum. Tiskil verður hildið aftur á ilögum okkum fyrri 1999, hóast bæði ynskini og somuleiðis tørvurin fyrri ilögum á ymiskum økjum eru stór.

Víst verður á, at jättanin til ilögur í 1999 er 138 mió. kr. imóti 126 og 75 í ávíkavist 1998 og 1997.

Fíggjarmálaráðharrin:

Ferðin má minkast

Fíggjarmálaráðharrin, Kartsen Hansen, sigur í fororðunum í frágreiðing sínari fyrri 1998, at ferðin á búskapinum má minkast, so vit ikki missa tamarhaldið á honum.

Búskaparligi vøksturin í Føroyum í 1998 var nógv størri enn roknað var við frammanundan. Seinastu árin hevur búskaparligi vøksturin í Føroyum verið rættuliga stórur yvirhøvdur, og rættulig ferð er nú á búskapinum.

Ikki er heilt vandaleyst at styra einum búskapi við nógvari ferð, og landsstýrismáðurin í fíggjarmálum, ið enn hevur sitið stutt, fer at gera sítt til, at ferðin verður minkað komandi tíðina. Annars er vandi fyrri at búskapurin fer út av kós og vit missa tamarhaldið á búskapinum. Konsolidering verður lyklaorðið í ríkna fíggjarpolitikkinum fram-yvir.

Konsolidering hevur stóran týdning, um vit skulu varveita góðu tíðirnar fram-yvir, og konsolideringin hevur ikki minni týdning í fullveldisætlanunum hjá sitandi landsstýrinum. Í einum føroyskum fullveldi skulu vit, eins og í øllum øðrum

nýmótans og framkomnum londum, liva av tí tilfeingi, føroyska samfelagið gevur okkum.

At halda aftur og at sita fast á kassanum í hesum góðu tíðum, verður kanska av nógvum fatað, sum um landsstýrismáðurin er ein ljósaslokkjari, og ikki vil geva av kakuni. Tað er bara ikki rætt. Sum landsstýrismáðurin í fíggjarmálum, hyggi eg inn í framtíðina og vil tryggja okkara eftirkomurum eitt gott land at liva í. Stóra ábygdin, sum er latin mær í hendi, verður tikin í ramasta álvara.

Vit vita jú øll at búskapur sveiggja upp og niður, í øllum londum sær og í øllum heiminum. Stóri búskaparligi vøksturin í Føroyum fer tí ikki at halda fram í óavmarkaða tíð. Tað er tí av týdningi, at vit minka um ferðina og konsolidera búskapin til verri tíðir. Búskapurin verður sostatt stabilari og vanligi borgarin kemur ikki at merkja

sveiggini eins væl. Her verður serliga hugsað um tíðarskeiðini við minni vøkstri.

Tí er tað av stórum týdningi, at vit konsolidera landskassan og minka um almennu skuldina, soleiðis at vit fáa luft til at reka ein útjavnanandi búskaparpolitikk í framtíðini.

Eitt annð, ið ikki hevur minni týdning, er at vit skulu av við ein triðing av núverandi inntøkum landskassans í einum føroyskum fullveldi. Her verður hugsað um inntøkuflytingarnar úr danska ríkiskassanum. Ein vælmannað nevnd er júst farin til verka, og skal í juni í ár koma við tilmælum hesum viðvíkjandi. Tað er tó heilt greitt, at hetta setur krøv til framtíðar búskaparpolitikk.

Ársskiftið 1998/99

Karsten Hansen

Karsten Hansen sigur, at ansast má eftir, at vit ikki missa tamarhaldið á búskapargongdini. Tiskil hevur hann ongar ætlanir um stórlögur í næstum.